

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLB140011
NAZWA
OBSZARU Bagno Całowanie

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ A	1.2. Kod obszaru PLB140011	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Bagno Całowanie

1.4. Data opracowania 2002-05	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

1.7. Data wskazania oraz objęcia formą ochrony/klasyfikacji terenu

Data zaklasyfikowania obszaru jako OSO:	2008-11
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony OSO	rozp. MŚ z dn. 27.10.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie osop
Wyjaśnienia:	korekta granicy -rozp soos 02.2022

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna

21.3481

Szerokość geograficzna

52.0001

2.2. Powierzchnia [ha]:

4897.7

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL12	Mazowieckie
------	-------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

[Powrót](#)

[illegible]

B	A084	pygargus		r	2	3	p		M	D			
B	A122	Crex crex		r	15	29	cmales		P	C	B	C	C
B	A238	Dendrocopos medius		p	2	10	p		M	D			
B	A236	Dryocopus martius		p	9	9	p		M	D			
B	A027	Egretta alba		c	1	35	i		M	D			
B	A379	Emberiza hortulana		r	2	4	p		M	D			
B	A127	Grus grus		r	6	11	p		M	D			
B	A022	Ixobrychus minutus		r	1	2	p		M	D			
B	A338	Lanius collurio		r	79	87	p		M	D			
B	A156	Limosa limosa		r	2	2	p		M	D			
B	A246	Lullula arborea		r	13	19	p		M	D			
B	A272	Luscinia svecica		r	3	3	p		M	D			
B	A160	Numenius arquata		r	1	4	p		M	C	C	C	C
B	A072	Pernis apivorus		r	1	1	p		M	D			
B	A151	Philomachus pugnax		c	1	75	i		P	D			
B	A120	Porzana parva		r	1	1	cmales		M	D			
B	A119	Porzana porzana		r	1	2	cmales		M	D			
B	A307	Sylvia nisoria		r	2	5	p		M	D			
B	A166	Tringa glareola		c	1	50	i		M	D			
B	A162	Tringa totanus		r	2	2	p		M	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	48.24
N07	0.52
N17	9.45
N19	9.41
N16	21.89
N23	0.18
N12	10.32
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar położony jest na najwyższym, nadzalewowym tarasie doliny Wisły środkowej, wyniesionym 5-15 m nad poziom rzeki. Położony jest przy krawędzi doliny i ciągnie się pasem o długości ok. 15 km i szerokości do 3 km wzdłuż zbocza staroglacjalnej równiny. Obejmuje kompleks zmeliorowanych mokradeł i łąk kośnych położonych nad Kanalem Bielińskiego, powstałym po zmeliorowaniu rzeki Jagodzianki. W wyniku braku zarządzania systemem urządzeń melioracyjnych część terenu uległa wtórnemu zabagnieniu. Duża część łąk jest porośnięta wierzbami, znaczne powierzchnie porastają laski olszynowe i zalesienia jesionowo-olchowe - część północna i centralna. W części północnej i centralnej występują wyrobiska potorfowe oraz piaszczyste wydmy. Łąki są częściowo zagospodarowane (wypas bydła i koni, zbiór siana). Oprócz terenów otwartych, w skład obszaru wchodzi również przylegające do torfowiska fragmenty kompleksów leśnych. Znajdują się one głównie w północnej i południowej części terenu. W północnej części Obszaru występują wyrobiska potorfowe oraz piaszczyste wydmy.

4.2. Jakość i znaczenie

Ostoja ptasia o randze europejskiej PL085. Gniazduje tu co najmniej 109 gatunków ptaków, z czego 20 wymienionych jest w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Przedmiotami ochrony obszaru są: derkacz *Crex crex* i kulik wielki *Numenius arquata*.

A122 Derkacz

Zgodnie z historycznymi danymi literaturowymi, dostępnymi na etapie tworzenia obszaru 2004 r. liczebność derkacza kształtowała się na poziomie 56-64 par. Podczas badań monitoringowych w 2016 r. na części stanowisk derkacza wykazano istotny wzrost lub spadek liczebności gatunku. W 2017 r. stwierdzono 28-29 samców derkacza. Ptaki były rozmieszczone nierównomiernie i skupiskowo, koncentrując się na terenach o umiarkowanej wilgotności podłoża (nieprzesuszone łąki oraz łąki bez stojącej wody), a zarazem z dużym udziałem terenów użytkowanych kośnie. Największe skupiska zlokalizowano w rejonie Kobylej Góry na zachód od wsi Podbiel oraz między Sobieniami-Jeziorami a wsią Pogorzel. W porównaniu z 2016 r., kiedy to stwierdzono zaledwie 15 samców, liczebność wzrosła niemal dwukrotnie, choć miejsca koncentracji samców pozostały w zasadzie te same. Derkacz charakteryzuje się dość znacznymi fluktuacjami liczebności. Na jakość siedliska gatunku niewątpliwie wpływ mają zmiany w użytkowaniu rolnym, zmiany hydrologiczne i drapieżnictwo, nie bez znaczenia może być intensywność operacji lotniczych na lotnisku położonym na południowym skraju ostoi. Obok właściwego użytkowania, odpowiednie uwilgotnienie siedliska na Bagnie Całowanie ma niebagatelne znaczenie. Ogólnie rzecz ujmując gatunek ten unika siedlisk zbyt przesuszonych, jak i rozległych zalewisk, preferując umiarkowanie wilgotne, ekstensywnie użytkowane łąki. Obserwacje terenowe prowadzone na przestrzeni lat wskazują na przesuszenie siedliska (jedynie miejscami powierzchnia bywa lekko wilgotna, niekiedy podtopiona). Niniejsze spowodowane jest notowanym, ogólnokrajowym deficytem wody (bezsnieżne zimy, niski poziom opadów), a także działalnością człowieka, szczególnie w sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich.

Derkacz: ocena ogólna C (znacząca) określona metodą najlepszej oceny eksperckiej na podstawie ocen cząstkowych, w tym:

populacja: 15-29 odżywiających się samców (cmales), zawierająca się w przedziale $2\% > p > 0\%$ populacji krajowej - ocena C;

stan zachowania cech siedliska gatunku – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane (widoczne są zmiany w użytkowaniu rolnym, zmiany hydrologiczne i drapieżnictwo, obszar charakteryzuje się jednak wciąż rozległymi terenami łąkowymi), przy możliwości odtworzenia (podjęcie lub utrzymanie działań zmierzających do ekstensywnego użytkowania terenów łąkowych i pastwisk, ograniczenia populacji drapieżników i ograniczających negatywne zmiany w układzie hydrologicznym obszaru) - ocena B; izolacja - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania - ocena C.

A160 Kulik wielki

W latach 2004-2007 na obszarze Bagna Całowanie liczebność gatunku szacowano na 2-4 pary kulika wielkiego. W roku 2008, kompleksowa inwentaryzacja wykazała już tylko 1 parę (Merecz, Sobociński 2009). Jednak już dane z monitoringu Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian” wskazują na zanik tego gatunku. Kulika wielkiego nie stwierdzono na Bagnie Całowanie, ani w 2013, ani w 2014 roku (Żmichorski 2014). W 2016 r., pomimo trzech kontroli wykonanych w optymalnych terminach dla omawianego gatunku, nie został on stwierdzony. Tożsamy wynik badań otrzymano w 2017 r. Posiadane wyniki badań wskazują na brak obecności kulików na Bagnie Całowanie. Taka hipoteza jest wysoce prawdopodobna, jeśli weźmie się pod uwagę trend spadkowy krajowej populacji (Chodkiewicz i inni 2015) i brak lęgowych kulików wielkich na Bagnie Całowanie w ostatnich latach. Do czasu przeprowadzenia kolejnego cyklu badań monitoringowych lub inwentaryzacyjnych, które jednoznacznie potwierdzą lub wykluczą zanik gatunku, wiążące są oceny wskazane w punkcie 3.2. Na jakość siedliska gatunku niewątpliwie wpływ mają zmiany w użytkowaniu rolnym, zmiany hydrologiczne i drapieżnictwo. Podobnie jak w przypadku derkacza, obok właściwego użytkowania, odpowiednie uwilgotnienie siedliska. Oba gatunki różnią się nieco preferencjami w tym zakresie.

Kulik wielki - ocena ogólna C (znacząca) określona metodą najlepszej oceny eksperckiej na podstawie ocen częściowych, w tym:

populacja - 1-4 pary (silna tendencja spadkowa - Chmielewski i Stelmach 2009 zawierająca się w przedziale $2\% > p > 0\%$ populacji krajowej - ocena C;

stan zachowania siedliska - elementy zachowane w średnim stanie (rozległe łąki, w znacznym stopniu osuszone, na części obszaru intensywnie użytkowane a na części nieużytkowane) - ocena C;

izolacja - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania - ocena C.

Inne gatunki:

Bączek - ocena populacji - D, populacja lęgowa (1-2 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Czapla biała - ocena populacji - D, populacja migrująca (1-35 os.) jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Bocian czarny - ocena populacji - D, populacja lęgowa (2-4 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Bocian biały - ocena populacji - D, populacja lęgowa (16 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Gęś zbożowa - ocena populacji - D, populacja migrująca (100-1200 os.) jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Gęś białoczelna - ocena populacji - D, populacja migrująca (2000 os.) jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Trzmielojad - ocena populacji - D, populacja lęgowa (1 para) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Błotniak stawowy - ocena populacji - D, populacja lęgowa (5 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Błotniak łąkowy - ocena populacji - D, populacja lęgowa (2-3 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Błotniak zbożowy - ocena populacji - D, populacja migrująca jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Orlik krzykliwy - ocena populacji - D, populacja lęgowa (1 para) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Kropiatka - ocena populacji - D, populacja lęgowa (1-2 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Zielonka – ocena populacji - D, populacja lęgowa (0-1 para) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Największe skupiska zlokalizowano w rejonie Kobylej Góry na zachód od wsi Podbiel oraz między Sobieniami-Jeziorami a wsią Pogorzel (wg. Dmoch 2017).

Żuraw - ocena populacji - D, populacja lęgowa (6-11 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Batalion - ocena populacji - D, populacja migrująca (0-75 os.) jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Rycyk - ocena populacji - D, populacja lęgowa (2 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Krwawodziób - ocena populacji - D, populacja lęgowa (2 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Łęczak - ocena populacji - D, populacja migrująca (0-50 os.) jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Zimorodek - ocena populacji - D, populacja migrująca jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Sowa błotna - ocena populacji - D, populacja migrująca (nieregularnie obserwowane ptaki) jest nieistotna (wg. Wilk i inni 2010).

Lelek - ocena populacji - D, populacja lęgowa (5 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

Dzięcioł czarny - ocena populacji - D, populacja lęgowa (1-2 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).
Dzięcioł średni - ocena populacji - D, populacja lęgowa (2-10 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).
Lerka - ocena populacji - D, populacja lęgowa (13-19 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).
Świergotek polny - ocena populacji - D, populacja lęgowa (9-12 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).
Podróżniczek - ocena populacji - D, populacja lęgowa (0-3 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).
Jarzębatka - ocena populacji - D, populacja lęgowa (2-5 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).
Gąsiorek - ocena populacji - D, populacja lęgowa (79-87 par) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).
Ortolan - ocena populacji - D, populacja lęgowa (2-4 pary) jest nieistotna (wg. Sikora i inni 2012).

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A03.01		i
H	A03.03		i
H	J02.01		i
H	K02.01		i
H	K03.04		b
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A03.02		i
H	A04.02		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Dokumentacja do planu zadań ochronnych – FPP Consulting 2011. Projekt planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 PLH140001 Bagno Całowanie w województwie mazowieckim (2014 r.). 2. Pracownia

przyrodnicza K. Gaszewski, M. Jobda, K. Pietrasz, P. Szałański - Raport z monitoringu derkacza i kulika wielkiego na obszarze Natura 2000 Bagno Całowanie PLB140011 w roku 2016 - (2016 r.), 3. A. Dmoch, M. Omelaniuk, J. Szczepanik, M. Knigawka - Monitoring derkacza *Crex crex* w OSO Bagno Całowanie PLB140011 w roku 2017, RDOŚ w Warszawie (2017 r.), 4. A. Dmoch, M. Omelaniuk, J. Szczepanik, M. Knigawka - Monitoring kulika wielkiego *Numenius arquata* i siedlisk derkacza *Crex crex* w OSO Bagno Całowanie PLB140011 w latach 2017-2018, RDOŚ w Warszawie (2018 r.), 5. A. Klimkowska, M. Grygoruk, Ł. Kozub, P. Dzierża, M. Jobda, W. Kotowski - Regulacja warunków hydrologicznych na obszarze Natura 2000 Bagno Całowanie PLB140011", Centrum Ochrony Mokradeł (2014 r.)6. Chmielewski S., Stelmach R. 2009 - Ostoje ptaków w Polsce – wyniki inwentaryzacji. Cz.I. Bogucki Wyd.Nauk., Poznań. Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. Standard Data Form, Eur 15 version. 7. Dombrowski A., Kot H., Kasprzykowski Z., Kot C. 1998 - Ptaki łąk i mokradeł Polski. Stan populacji, zagrożenia i perspektywy ochrony. IUCN, Warszawa. European Commission DG XI.D.2. 1994-1995. Council Directive 79/409/EEC on the conservation of wild birds and Council. 8. Głowaciński Z. (red.). 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. PWRiL, Warszawa. 9. Gromadzki M., Dyrz A., Głowaciński Z., Wieloch M. 1994. Ostoje ptaków w Polsce. OTOP, Bibl. Monitor. Środ., Gdańsk. 10. Gromadzki M., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M. 2002. Wielkość populacji i trendy liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych w Polsce w latach 1991-2002. ZO PAN, Gdańsk. Msc. 11. Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., Neubauer G., Chodkiewicz T., Woźniak B. 2012. Monitoring ptaków w tym monitoring obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Faza III, lata 2010-2012. Opracowanie końcowej wersji raportu dla KE z wdrażania Dyrektywy Ptasiej w zakresie monitoringu. OTOP, Marki12. Świetlik M., Jaworski P., Skorupski J. 2004 Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobienie Jeziory. Biuro Planowania Rozwoju Warszawy A.A. Warszawy. Warszawa, Sobienie Jeziory13. Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL03	56.64	PL04	41.59	PL02	1.82

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL03	Mazowiecki Park Krajobrazowy	*	56.64
PL02	Wymięklizna	+	1.4
PL04	Nadwiślański (powiat garwoliński, miński i otwocki)	*	41.46
PL04	Warszawski	*	0.13
PL02	Na Torfach im. Janusza Kozłowskiego	+	0.42

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
Adres:	Polska Henryka Sienkiewicza 3 00-015 Warszawa
Adres e-mail:	sekretariat@warszawa.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak	Nazwa: Zarządzenie nr 11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno Całowanie PLB140011 Link: https://edziennik.mazowieckie.pl/legalact/2014/3824/ Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno Całowanie PLB140011 Link: https://edziennik.mazowieckie.pl/legalact/2014/9968/
☒	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB140011

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--